

Figur 1: Fordeling af diagnoser og dødsårsager fra 3.298 obducerede økologiske pattegrise. Grisene er indsamlet i ni besætninger i fire perioder fordelt på et år. Grise med diagnosen traume var der typisk trådt på, eller de havde fået anden fysisk skade, som ikke var et resultat af klemning.

Stor variation i dødsårsag blandt økologiske pattegrise

Konklusion

Obduktioner af 3.298 økologiske pattegrise viser, at der er stor variation i dødsårsagerne imellem besætningerne og i mindre grad i de skiftende årstider. Den største andel af pattegrise, som dør i faremarken, er lagt ihjel.

Farlig start: Nye resultater viser, at de primære dødsårsager blandt øko-pattegrise er klemning og dødfødsel, men variationen er stor.

Af Dyrlæge og ph.d. studerende Lena Rangstrup-Christensen, Aarhus Universitet

Det er tidligere vist, at dødeligheden i fravænningsperioden blandt danske økologiske pattegrise ligger på ca. 33 pct. af alle fødte grise (såvel levendefødte som dødfødte) med en stor variation mellem besætninger. Der er derfor igangsat et større projekt,

VIPiglets, der har som formål at reducere pattegrisedødeligheden i økologisk svineproduktion.

Fordeling af dødsårsager

Størstedelen af de pattegrise, der er obduceret i projektet, døde af klemning (se figur 1). Den næst hyppigste dødsårsag var dødfødsel. Samlet set var 62 pct. af grisene døde af disse to dødsårsager.

10 pct. af grisene blev vurderet uegnet til undersøgelse pga. fremskreden forrådnelse. Af øvrige dødsårsager kan nævnes aflivning, svagfødt, sult og traume. De mest typiske årsager til aflivning er sygdom, skade, sult eller for lav fødselsvægt. 74 pct. af de dødfødte grise døde under faringen, mens 14 pct. allerede var døde inden faringen startede.

Store variationer

Der er stor variation i andelen af dødsårsager i de ni besætninger, der deltog i projektet. I efteråret 2014 var dødsårsagen for 43 pct. af de obducerede grise, at de blev lagt ihjel, men variationen mellem besætningerne var stor, fra 22-54 pct. Den samlede andel af dødfødte grise lå for alle fire årstider mellem 23 og 25 pct., og også her var der stor variation mellem besætningerne, fra 9-39 pct. i efteråret 2014. Samme tendens gør sig gældende, når man ser på andre diagnoser og årstider.

Dødelighed i faremarken

Den største dødelighed ses i grisens første fem levedøgn. Den gennemsnitlige dødelighed fra faring til og med kastration ligger

på 18 pct. (variation 10-24 pct.) for pattegrisene i de syv besætninger, der deltog i denne del af projektet (se figur 2). Fra juni til august 2014 var den gennemsnitlige totale dødelighed for hele fravænningsperioden på 28 pct. med en variation på 22-38 pct. mellem besætningerne.

Stort datasæt med mange muligheder

I projektet VIPiglet er 3.298 økologiske pattegrise blev obduceret for at indsamle informationer om bl.a. huld, køn, BMI, maveindhold og dødsårsag. Pattegrisene stammer fra ni danske økologiske so-besætninger, hvor de efter indsamlingen er opbevaret på frys og senere obduceret på bedriften. For at kortlægge en eventuel årstidsvariation er der indsamlet grise over fire omgange fordelt på et år fra maj 2014 til juni 2015. Ved obduktionerne er der indsamlet omfattende informationer om grisene, som skal analyseres grundigt for blandt andet at undersøge potentielle sammenhænge mellem grisenes størrelse, BMI, alder og dødsårsager. En del af grisene har desuden fået noteret mere end en diagnose. Det vil

Fakta

- Størstedelen af de pattegrise, der er obduceret i projektet, døde af klemning. Den næst hyppigste dødsårsag var dødfødsel. Samlet set var 62 pct. af grisene døde af disse to dødsårsager. Af øvrige dødsårsager kan nævnes aflivning, svagfødt, sult og traume.

derfor være muligt f.eks. at undersøge for potentielle bagvedliggende årsager for de grise, som blev lagt ihjel, så som infektioner, sult eller lav BMI.

Målet er færre døde

Sideløbende med indsamlingen af døde grise til obduktion, er der foretaget detaljerede registreringer af dødeligheden i faremarken. Arbejdet er udført af medarbejderne i faremarken, og grisene er talt op ved; første tilsyn efter faring, kastration, fjernelse af forgården og ved fravænningsperiode. Dødelighedsregistreringerne vil danne basis for at vurdere hvilke risikofaktorer, der er forbundet med dødeligheden i faremarken.

Resultaterne i VIPiglet skal føre til mere robuste og tungere økologiske pattegrise og reducere pattegrisedødeligheden til 20 pct. samt øge fravænningsvægten med et kg pr. gris og give en ekstra fravænningsgris pr. kuld. Resultaterne offentliggøres løbende frem til udgangen af 2016.

Figur 2: Opgørelse over dødeligheden i syv økologiske besætninger sommeren 2014. Den største dødelighed finder sted mellem faringen og indtil kastrationen. Hver farve repræsenterer en besætning.

